

Maahanmuuttajan vulvaongelmat

Johanna Tapper

Osastonlääkäri

Kätilöopiston sairaala

WHO:n arvio

- 100-140 miljoonaa ympärileikattua naista
- 2 miljoonaa tyttöä tai naista leikataan vuosittain
- kehittyneissä maissa laissa kielletty

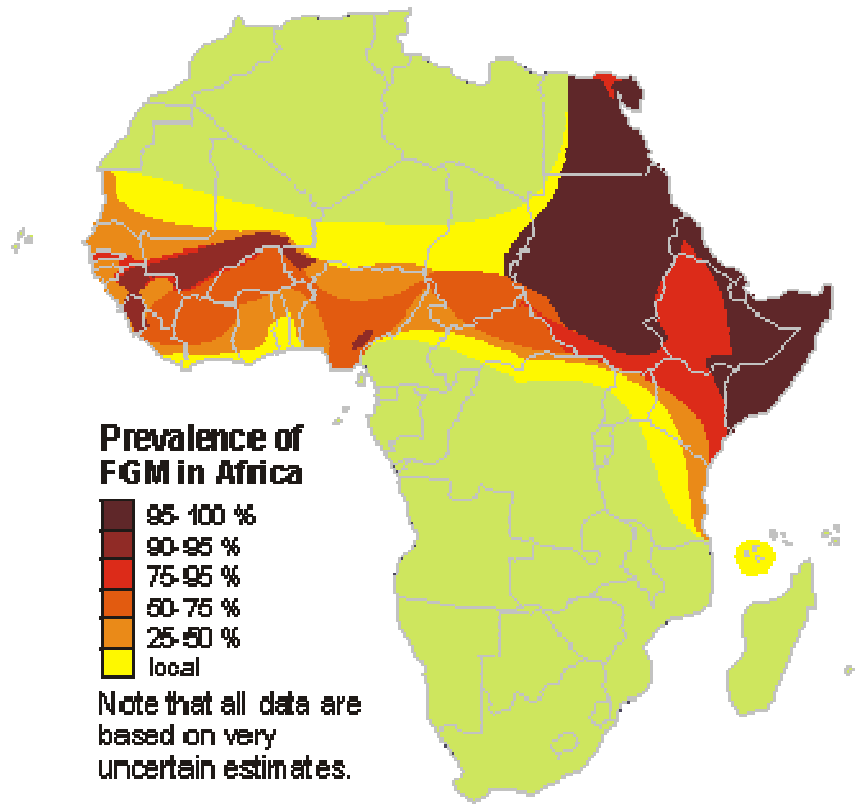
Naisen ympärileikkaus

naisen ulkoisten sukuelimien osittainen tai täydellinen poisto, tai vahingoittaminen, kulttuurillisista tai ei hoidollisista syistä

Esiintyvyys

- Yleisintä Afrikassa (26-30 maassa), myös Lähi-Idässä ja Etelä-Aasiassa
- esim:
 - Somalia 98-100%
 - Sudan 89%
 - Nigeria 25%
 - Tansania 18%

WHO 2000, 2008

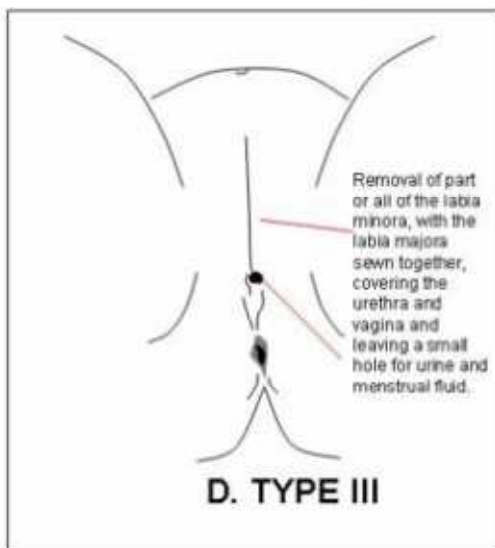
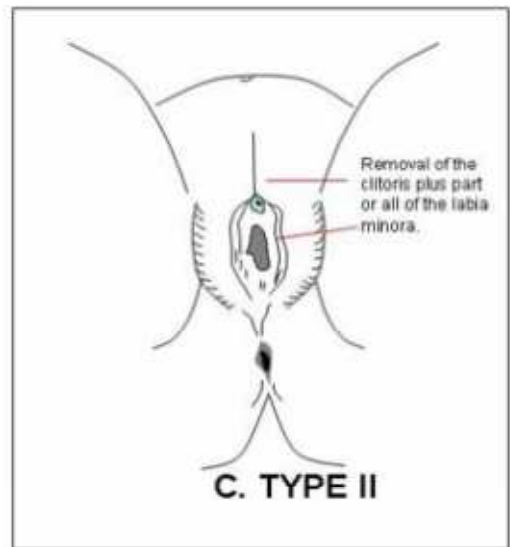
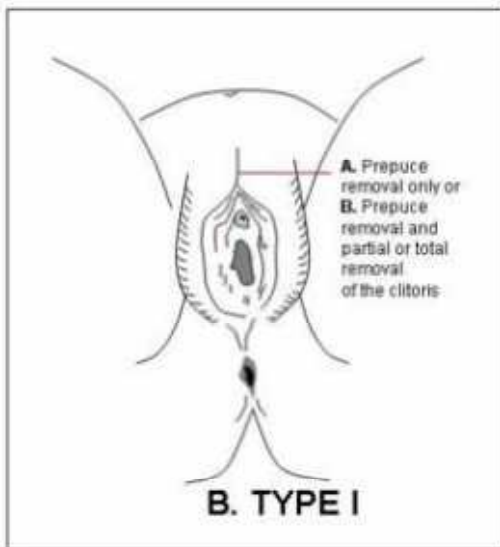
Miksi?

- uskonto
- naiseksi kasvamisen rituaali
- seksuaalisuuden kontrollointi, neitsyyden ja naimisiin pääsyn varmistaminen
- uskomukset edullisista terveysvaikutuksista (hygienia, hedelmällisyys, klitoris miehinen elin, estää synnytyksen, vauva kuolee, miehen seksuaalisen nautinnon lisääminen)
- esteettisyys

- tehdään usein lapsuudessa, 4-10 vuotiaille tytöille, joskus jopa vastasyntyneille, tai ennen naimisiinmenoa
- toimenpide usein epähygieenisissä oloissa
- partakoneen terä, lasipalanen, terävä kivi
- kivunlievitys

Luokittelu

- Tyyppi 1: klitoriksen kärjen poisto ja/tai klitoriksen osittainen tai täydellinen poisto
- Tyyppi 2: klitoriksen ja labia minoreiden osittainen tai täydellinen poisto, voi liittyä labia majoreiden poisto
- Tyyppi 3: ulkoisten sukuelinten poisto ja emättimen aukon kaventaminen ompelemalla typistetyt labia minorit ja labia majorit yhteen, klitoriksen poisto
- Tyyppi 4: muut haitalliset toimenpiteet naisen sukuelimiin, esim. lävistäminen, polttaminen, syövyttävät aineet

Myöhäiset gynekologiset ongelmat

- apareunia, dyspareunia, erilaiset seksuaaliset toimintahäiriöt, vaginarepeämät
- lapsettomuus
- kuukautiskivut, hematokolpos
- virtsausvaikeudet, toistuvat infektiot
- epidermaaliset kystat, fistelit
- krooninen kipu

- vaikeus gynekologisessa tutkimuksessa, samoin PAPA-näytteen otossa
- ongelmat raskauden keskeytyksissä (kaavinta/lääkkeellinen)
- HIV, hepatiitit
- psyykkiset ongelmat

Ongelmat raskauden ja synnytyksen aikana

- kohdunsuun tutkiminen hankalaa
- infektiot
- virtsanäytekontaminaatiot
- scalp, MVN, rakon katetrointi
- synnytyspelko
- perineumin repeämät
- episiotomia
- sektiot

Tutkimuksia

- ympärileikatuilla synnyttäjillä enemmän päivystyssektioita, 3 asteen repeämiä ja episiotomioita kuin verrokkisynnyttäjillä

Wuest et al. BJOG 2009

- ympärileikatuilla lyhyempi synnytyksen 2 vaihe kuin verrokkisynnyttäjillä
- episiotomioita 65% vs 40%

Essen et al. Eur J Obst Gyn 2005

Suomessa 1999-2001

- somaleilla sektioita ensisynnyttäjillä 28,8%, uudelleensynnyttäjillä 14,6% (suomalaisilla 19,7%/ 13,1%)
- afrikkalaisilla 40,5%/ 21,3%
- perinataalimortaliteetti somaleilla yli 2-kertainen, afrikkalaisilla yli 5-kertainen

Malin, Gissler BMC Public health 2009

Ympärileikkauksen purku

- ennen raskautta
- raskauden aikana, optimaalinen ajankohta h20 (RCOG 2009)
- synnytyksen aikana

Ympärileikkauksen purku

- tyyppi 3
- emättimen aukon vapauttaminen, arpikudoksen avaaminen keskiviivassa
- yleisanestesia
- esim. leikkaava diatermia
- avataan posteriorisesti kohti klitorista, uretra suojattava

Ympärileikkauksen purku

- haavan reunat ommellaan sulavalla ommelmateriaalilla esim. 3-0 Vicryl Rapid ompelein verenvuodon ja kudosten kiinnitarttumisen ehkäisemiseksi (RCOG 2009)
- antibioottisuoja (RCOG 2009)
- kivun hoito, haavareunojen puudutus, esim. ropivakaiinilla
- kotihoito: hygienia, puuduttava geeli
- komplikaatioita ei ole raportoitu

Avaus laserilla

- polikliininen
- laserilla kolposkopia-ohjauksessa
- paikallispuudutus
- jatkuva, kapea säde, leveämpi säde hemostaasissa
- allaolevien kudosten ja uretran suojaaminen
- posteriorisesti kohti klitorista
- haavan reunoja ei ommella

Penna et al Am J Obst Gyn 2002

Avaus synnytyksen aikana

- tyyppi 3
- epiduraalipuudutus, paikallispuudutus
- avaus kohti uretran aukkoa
- sakset
- synnytyksen jälkeen haavan reunojen ompelu
- hyvä hygienia
- episiotomia tarpeen mukaan

Kystat

- ekstirpaatio
- inkisio
- marsupialisaatio

- hyvä kommunikaatio- tulkki
- hienotunteisuus, ymmärrys